

UTÓSZÓ

Krúdy Gyula a millennium évében, 1896-ban érkezett Budapestre. Mindössze tizenhét év esztendő volt. Ambíciója, munkakedve, érvényesülési vágya óriási. „Józsiás úr ugyanis azon törekvő és fáradhatatlan írók közé tartozott, akik lehetőleg mindennap szeretik nyomtatásban látni a nevüket.”

Mégis, igen hosszú ideig tartott, amíg befutott, országos hírnév író lett. A sikert a *Szindbád* novelláknak és *A vörös postakocsi* című regényének köszönhetette. Ez utóbbi megírására Kiss József, *A Hét* főszerkesztője kérte fel. Krúdy így emlékezik erre:

„Nézzé, K., magából úgyse lesz semmi, ha így folytatja. Írjon az új évfolyam részére egy regényt *A Hét*-nek. Vízkeresztkor elkezdjük. Száz koronát adok folytatásonként. (Azt hiszem, hogy akkoriban uralkodó dicsőséges I. F. J. királyunk valamely kisebb rendjele sem okozhatott volna nagyobb örömet ebben a korszakban, amikor minden és mindenki szédült az irodalomtól. Száz koronát pedig egy egész könyvecskéért fizetett a *Magyar Könyvtár*. Aznap éjszaka írni kezdtem *A vörös postakocsi*-t, hogy a Vízkereszt helyemen találjon.)”

Krúdy mindvégig igen hálás volt Kiss József bizalmáért. Ennek külső jelét úgy nyilvánította, hogy ha a kis púpos költő belépett oda, ahol ő üldögélt, beszélgett, felállt helyéről és meghajlással üdvözölte.

A vörös postakocsi hozta Krúdy számára a legtöbb elismerést, a legtöbb kiadást. Eddig német, angol, szlovák, cseh, bolgár és román nyelvre fordították le.

Az *Őszi utazások a vörös postakocsin* 1917-ben, a *Nagy kópé* 1921-ben, a *Velszi herceg* 1925-ben jelent meg. A *Kékszalag hőse*, amelyet 1931-ben a Pesti Napló közölt folytatásokban, könyvalakban csak 1956-ban látott napvilágot.

A *Kékszalag hőse*-ről így nyilatkozott Krúdy a kötet bevezetőjében: „A sors úgy akarta, hogy látója, sőt csekély mértékig egyik statisztája legyek a húsz év előtti világnak, benne az Osztrák–Magyar Monarchiának. . . A regényem a háború előtti, húsz év előtti legbékésebb korszakát tárgyalja ennek a csillagrendszernek. . . A kékszalag, a Derby kékszalagja az élet kékszalagját is jelenti képletesen vett értelemben. Elszegényedett életünkben csak regényekben lehet beszélni manapság a kékszalag hőseiről. . .”

A közölt facsimile tanúsága szerint *A vörös postakocsi* köteteinek sorrendjét

Krúdy állapította meg, vetette papírra. Az ő életében nem sikerült e műveket belső összefüggésük alapján megjelentetni. Először most történhetett ez így.

Két megjegyzés tartozik még ide. A kötetet kiegészítettük a *Rezeda Kázmér szép élete* című regénnyel, mint ideillővel. Ezt ugyanis Krúdy a tervezett sorrend elkészítése után írta, kevéssel halála előtt, 1933-ban. Továbbá: *A vörös postakocsi utolsó állomása* utóbb a *Kékszalag hőse* címet kapta.

Az e művekben szereplő Rezeda Kázmér, Szindbád közeli rokona, az író saját maga; Alvinczi Eduárd pedig Szemere Miklós, kalandos életű politikus, fezőr. Többi hőse is élőkről mintázódott, mint máskor is, minden esetben.

Krúdy Zsuzsa

1976. március hó